

چشم انداز اقتصاد جهانی به نقل از گزارش ماه آوریل صندوق بین المللی پول

مقدمه

همه‌گیری کووید ۱۹ افزایش هزینه‌های انسانی را در سراسر جهان به دنبال داشته است. به منظور کند سازی روند شیوع ویروس و محافظت از زندگی افراد و تقویت سیستم‌های حوزه بهداشت، اقداماتی جهانی در خصوص قرنطینه و اعمال محدودیتهای گسترده در فعالیت کسب و کارها بعمل آمده که این امر، فعالیت‌های اقتصادی را به شدت متأثر نموده است. لذا پیش‌بینی می‌شود اقتصاد جهانی در سال ۲۰۲۰ به شدت افت نموده و رشد آن به ۳- درصد کاهش یابد. بر اساس مفروضات یک سناریوی پایه، همه‌گیری در نیمه دوم سال ۲۰۲۰ از بین رفته و تلاش‌های جهانی در جهت مهار شیوع ویروس به تدریج کاهش می‌یابد. بر این اساس، انتظار می‌رود با توجه به عادی شدن فعالیت‌های تجاری، اقتصاد جهانی در سال ۲۰۲۱ تا ۵/۸ درصد رشد نماید.

امکان برآورد قطعی رشد جهانی وجود ندارد، زیرا پیامدهای اقتصادی کووید ۱۹ به عواملی بستگی دارد که پیش‌بینی آنها دشوار است. از جمله این عوامل می‌توان به مسیر همه‌گیری بیماری، شدت و میزان اثربخشی اقدامات مهارسازی، میزان اختلالات در عرضه، پیامدهای انقباض چشمگیر شرایط بازار مالی جهانی، تغییر در الگوهای هزینه‌ها و تغییرات رفتاری (مانند اجتناب افراد از حضور در مراکز خرید و استفاده از حمل و نقل عمومی)، اعتماد مصرف‌کننده و نوسان قیمت کالاها اشاره نمود. بسیاری از کشورها با یک بحران چندلایه شامل شوک وارده به نظام سلامت جامعه، اختلال در اقتصاد داخلی، افت تقاضای خارجی، روند معکوس جریان سرمایه و افت شدید قیمت کالاها مواجه هستند.

اعمال سیاست‌های مؤثر برای جلوگیری از پیامدهای این بیماری ضروری به نظر می‌رسد. اقدامات لازم به منظور کاهش گسترش ویروس و حفاظت از جان افراد، در کوتاه‌مدت اثرات منفی بر فعالیت‌های اقتصادی بر جای خواهد گذاشت، اما از طرف دیگر، در بلندمدت می‌توان انتظار افزایش سرمایه‌گذاری در بخش بهداشت و سلامت اقتصادی را داشت. در این رابطه، اولویت نخست، مهار شیوع ویروس کووید ۱۹ از طریق افزایش مخارج مربوط به مراقبتهای پزشکی به منظور تقویت ظرفیت و منابع این بخش و در عین حال اتخاذ تدابیر لازم در جهت کاهش امکان شیوع بیماری می‌باشد.

ملاحظات عمده برای پیش‌بینی صندوق بین‌المللی پول

ماهیت شوک: همه‌گیری کووید ۱۹ بطور قابل ملاحظه‌ای متفاوت از عوامل رکودهای اقتصادی گذشته

بوده و اعمال قرنطینه، محدودیتهای منطقه‌ای و فاصله‌گذاری اجتماعی که برای مهار بیماری ضروری هستند، با کاهش مسافرت‌ها و تعاملات اجتماعی، تاثیر شدیدی بر صنعت گردشگری دارند. همچنین تعطیلی مراکز کار منجر به اختلال در زنجیره عرضه و کاهش بهره‌وری می‌گردد.

مجاری تشدید کننده: شوک ابتدایی از طریق مجاری مشابه بحرانها و رکودهای قبلی تشدید می‌شود. در این راستا بازارهای مالی با افزایش بی‌ثباتی و اختلال گسترده و ناگهانی فعالیت اقتصادی مواجهند. این در حالی است که هجوم به دارایی‌های امن و نقدینگی بر هزینه‌های استقرار فشار آورده و منجر به کمبود اعتبار می‌گردد. همچنین افزایش بیکاری ریسک قصور گسترده را به همراه دارد.

نشانه‌های اولیه پیامد دشوار اقتصادی: تاثیر اقتصادی ویروس در کشورهایی که بیشترین تاثیر پذیری را داشته‌اند، مشهود است. به عنوان نمونه در چین، تولید صنعتی، خرده فروشی و سرمایه‌گذاری ثابت در ماه ژانویه و فوریه شدیداً کاهش یافت. همچنین تمدید تعطیلی سال جدید لونار، بازگشایی تدریجی کسب و کارهای غیرضروری در سراسر کشور و تقاضای پایین خدمات، بعنوان پیامد فاصله‌گذاری اجتماعی، بیانگر زیان قابل توجه روزهای کاری و کاهش شدید فعالیت اقتصادی در فصل اول سال بوده است. از آنجا که بیشتر کشورها مجبور به پاسخگویی به همه‌گیری از طریق اعمال قرنطینه‌های سخت و اقدامات مهارسازی هستند، این اقدامات در کشورهایی مانند چین، ایتالیا و اسپانیا، کاهش شدید فعالیت اقتصادی را در پی داشته که ناشی از بسته شدن مراکز غیرضروری، محدودیتهای سفر و تغییرات رفتاری می‌باشد.

کاهش شدید قیمت کالا: بدتر شدن سریع چشم‌انداز اقتصاد جهانی، بدنبال گسترش شیوع بیماری و عدم توافق اوپک پلاس (شامل اعضای اوپک، روسیه و سایر کشورهای صادرکننده نفت غیرعضو) در مورد عرضه نفت، شدیداً بر قیمت کالا تاثیر گذاشته است. از اواسط ماه ژانویه تا اواخر ماه مارس، قیمت فلزات پایه حدود ۱۵ درصد، قیمت گاز طبیعی ۳۸ درصد و قیمت نفت خام ۶۵ درصد کاهش داشتند.

شرایط مالی شدیداً انقباضی: بازارهای مالی از اواسط ماه فوریه بدلیل افزایش نگرانی از کووید ۱۹ و پیامد اقتصادی آن، به شدت تحت تاثیر قرار گرفته‌اند. همچنین افت قیمت نفت در اوایل ماه مارس، کاهش فعالیت بازارهای مالی را تشدید نمود. شرایط مالی کشورهای پیشرفته و اقتصادهای نوظهور بطور قابل توجهی نسبت به گزارش چشم‌انداز اکتبر ۲۰۱۹، انقباضی‌تر شده است. در این راستا، بازارهای سرمایه بشدت تنزل نموده و تفاوت نرخ بهره اوراق قرضه دولتی و شرکتی بازار نوظهور بطور قابل ملاحظه‌ای افزایش یافته است. همچنین پرتفوی منابع بازارهای نوظهور بویژه در مورد اوراق قرضه

ارزی و سهام عمده معکوس شده است. این در حالی است که علائم کمبود منابع دلاری در میان توازن مجدد پرتفوی به سمت نقدینگی و دارایی‌های امن مشاهده می‌گردد.

نوسانات ارزی بطور کلی این تغییرات را در گرایش ریسک منعکس نموده است. بر این اساس، ارزشهای صادرات کالا با نرخ منعطف در میان بازار نوظهور و اقتصادهای پیشرفته از ابتدای سال شدیداً کاهش یافته است. این در حالی است که در سوم آوریل، دلار آمریکا حدود ۸/۵ درصد، ین ژاپن حدود ۵ درصد و یورو تا ۳ درصد کاهش ارزش داشتند. شایان ذکر آنکه بدتر شدن گرایش ریسک، مجموعه‌ای از بانکهای مرکزی را مجبور نمود تا نرخ بهره را کاهش داده و اقدامات حمایتی از نقدینگی را بعمل آورند. همچنین در تعدادی از بانکهای مرکزی شامل فدرال رزرو ایالات متحده، بانک مرکزی اروپا و بانکهای مرکزی انگلیس، ژاپن، کانادا، استرالیا، برزیل، چین، هند، مالزی، مکزیک، فیلیپین، عربستان سعودی، تایلند و ترکیه، برنامه خرید دارایی در دستور کار قرار گرفت که تا حدی به کاهش شرایط انقباضی کمک نمود.

تاثیر شدید کووید ۱۹ بر رشد جهانی

درخصوص برآورد قطعی رشد جهانی ابهام زیادی وجود دارد، زیرا پیامدهای اقتصادی شیوع بیماری به عوامل متعددی بستگی دارد که پیش‌بینی آنها دشوار است. از جمله این عوامل می‌توان به گسترش همه‌گیری، پیشرفت در کشف واکسن و روش‌های درمانی، شدت و اثربخشی تلاشهای مهار ویروس، میزان اختلال در عرضه و زیان بهره‌وری، پیامدهای انقباض قابل توجه بازارهای مالی جهانی، تغییر در الگوهای هزینه، تغییرات رفتاری (مانند اجتناب از مراکز خرید و حمل و نقل عمومی) و بی‌ثباتی در قیمت‌ها اشاره نمود.

مفروضات پایه گزارش

همه‌گیری: در مفروضات پایه پیش‌بینی شده که اپیدمی بیماری در نیمه دوم سال ۲۰۲۰ متوقف شده و امکان افزایش تدریجی مهار ویروس فراهم گردد.

مدت زمان تعطیلی: با توجه به شیوع ویروس در اکثر کشورها از اواخر مارس ۲۰۲۰، پیش‌بینی رشد جهانی مبنی بر این است که تمامی کشورها به دلیل ترکیبی از عوامل ذکر شده دچار اختلال در فعالیت‌های اقتصادی گردند. انتظار می‌رود تقریباً تمام این کشورها در فصل دوم سال ۲۰۲۰ با این اختلالات مواجه شوند (به جز چین که پیش‌بینی صورت گرفته مربوط به فصل اول سال می‌باشد)، و پس از آن بهبودی تدریجی داشته باشند، زیرا افزایش روند تولید پس از شوک وارده، نیاز به زمان خواهد داشت. احتمالاً کشورهایی که این اپیدمی شدید را تجربه نموده‌اند، در پی تلاش برای مهار ویروس و رفع

تدریجی محدودیت‌ها، ۸ درصد روزهای کاری خود در سال ۲۰۲۰ را از دست بدهند. این در حالی است که سایر کشورها نیز به دلیل اقدامات مهارسازی و فاصله‌گذاری اجتماعی با اختلال در فعالیت‌های اقتصادی روبرو می‌باشند، که پیش‌بینی می‌شود موجب از بین رفتن ۵ درصد روزهای کاری در سال ۲۰۲۰ گردد. این ضررها به دلیل انقباض شرایط مالی، ضعف تقاضای خارجی و ضرر و زیان ناشی از شرایط تجاری که در ذیل توضیح داده شده، ایجاد گردیده است.

شرایط مالی: پیش‌بینی می‌شود انقباض فعالیت اقتصادی کشورهای پیشرفته و نوظهور که در بالا مطرح شد، در نیمه اول سال تداوم یابد. طبق پیش‌بینی‌های صورت گرفته در خصوص همه‌گیری و عادی شدن تدریجی فعالیت‌های اقتصادی، احتمالاً شرایط انقباض مالی در نیمه دوم سال ۲۰۲۰ تسهیل خواهد شد.

قیمت کالاها: بر اساس قیمت گذاری بازار آتی در پایان مارس ۲۰۲۰، میانگین قیمت نفت برای سال ۲۰۲۰، ۳۵/۶ و برای سال ۲۰۲۱، ۳۷/۹ دلار پیش‌بینی شده است. انتظار می‌رود طی سال‌های آتی قیمت نفت به ۴۵ دلار افزایش یافته، اما کماکان پایین تر از حد متوسط سال ۲۰۱۹ (۶۱/۴ دلار) باقی بماند. همچنین پیش‌بینی می‌شود قیمت فلزات در سال ۲۰۲۰، ۱۵ درصد و در سال ۲۰۲۱، ۵/۶ درصد کاهش یابد. احتمالاً قیمت مواد غذایی نیز در سال ۲۰۲۰، ۱/۸ درصد و در سال ۲۰۲۰، ۰/۴ درصد افزایش خواهد یافت.

رکود اقتصاد جهانی در سال ۲۰۲۰

رشد اقتصاد جهانی برای سال ۲۰۲۰، ۳- درصد پیش‌بینی شده که کمتر از بحران مالی جهانی در سال ۲۰۰۹ می‌باشد.

رشد اقتصادی **کشورهای پیشرفته** که شیوع گسترده و اعمال محدودیت‌ها را تجربه می‌نمایند، برای سال ۲۰۲۰، ۶/۱- پیش‌بینی شده و انتظار می‌رود اکثر این کشورها در سال جاری با کاهش رشد مواجه گردند (از جمله ایالات متحده ۵/۹- درصد، ژاپن ۵/۲- درصد، انگلستان ۶/۵- درصد، آلمان ۷- درصد، فرانسه ۷/۲- درصد، ایتالیا ۹/۱- درصد و اسپانیا ۸- درصد). در مناطقی از اروپا شیوع ویروس به اندازه استان هوبی چین شدید بوده است. با وجود اینکه، اعمال محدودیت‌ها برای کنترل ویروس ضروری است، اما این اقدامات تاثیر منفی قابل توجهی بر فعالیت‌های اقتصادی دارد. تاثیرات نامطلوب اعتماد تجاری، احتمالاً فشار بیشتری بر فعالیت‌های اقتصادی را در پی خواهد داشت.

در میان **بازارهای نوظهور و اقتصادهای در حال توسعه**، همه کشورها با یک بحران سلامت جامعه، شوک شدید تقاضای خارجی، انقباض شدید شرایط مالی جهانی و افت قیمت‌ها مواجه می‌باشند که

این امر تاثیر قابل توجهی بر فعالیتهای اقتصادی صادرکنندگان کالا خواهد داشت. به طور کلی پیش-بینی می شود بازارهای نوظهور و اقتصادهای در حال توسعه طی سال ۲۰۲۰ با یک درصد کاهش رشد مواجه شوند و به استثناء چین، نرخ رشد این گروه از کشورها ۲/۲- درصد باشد. حتی در خصوص کشورهایی که شیوع گسترده این بیماری را از اواخر ماه مارس تجربه نکرده اند و لذا هنوز وارد مرحله اقدامات مهار بیماری نشده اند، پیش بینی رشد آنها کاهش قابل ملاحظه داشته که بیانگر اختلالات داخلی ناشی از کووید ۱۹ می باشد.

پیش بینی می شود آسیای نوظهور تنها منطقه با رشد مثبت در سال ۲۰۲۰ باشد (۱٪)، هر چند رشد این منطقه نیز ۵ درصد کمتر از متوسط رشد دهه گذشته می باشد. در چین، شاخص هایی از قبیل تولید صنعتی، خرده فروشی و سرمایه گذاری دارایی های ثابت حاکی از شرایط انقباض اقتصادی می باشد. انتظار می رود حتی در صورت بازگشت سریع و حمایت مالی قابل توجه در باقیمانده سال، این کشور با رشد ۱/۲ درصدی مواجه گردد. رشد پیش بینی شده برای بسیاری از کشورهای منطقه اندک می باشد (از جمله هند ۱/۹ درصد و اندونزی ۰/۵ درصد). این در حالی است که سایر کشورها کاهش قابل ملاحظه ای را تجربه خواهند نمود. (برای مثال تایلند رشد ۶/۷- درصد را تجربه خواهد کرد).

پیش بینی می شود سایر مناطق با کاهش رشد شدیدتری مواجه گردند. در این رابطه رشد آمریکای لاتین ۵/۲- درصد (رشد برزیل و مکزیک به ترتیب ۵/۳- و ۶/۶- درصد پیش بینی می شود)، کشورهای نوظهور و در حال توسعه اروپا ۶/۶- درصد (رشد روسیه ۵/۵- درصد خواهد بود) می باشد. همچنین رشد خاورمیانه و آسیای مرکزی ۲/۸- درصد (پیش بینی رشد عربستان سعودی، ۲/۳- درصد بوده و این کشور کاهش رشد ۴ درصدی تولید ناخالص داخلی غیرنفتی را تجربه خواهد کرد، برای اکثر کشورهای این منطقه از جمله ایران^۱ کاهش رشد قابل انتظار است)، آفریقای جنوب صحرا ۱/۶- درصد (رشد کشورهای نیجریه و آفریقای جنوبی به ترتیب ۳/۴- و ۵/۶- درصد پیش بینی می شود) خواهد بود.

بدنبال کاهش چشمگیر قیمت نفت از ابتدای سال، چشم اندازهای کوتاه مدت برای کشورهای صادرکننده نفت به طور قابل ملاحظه ای رو به بدتر شدن گذاشته اند، احتمال می رود نرخ رشد این گروه از کشورها به ۴/۴- درصد کاهش یابد. این در حالی است که رشد درآمد سرانه برای بخش قابل توجهی از این کشورها طی سال ۲۰۲۰ منفی خواهد بود.

^۱ - در گزارش ماه آوریل صندوق بین المللی پول، رشد اقتصادی ایران برای سالهای ۲۰۲۰ و ۲۰۲۱ به ترتیب ۶- و ۳/۱ درصد پیش بینی شده است.

عدم اطمینان به بهبود در سال ۲۰۲۱

انتظار می‌رود رشد اقتصاد جهانی در سال ۲۰۲۱ به ۵/۸ درصد برسد که منعکس کننده عادی سازی فعالیت‌های اقتصادی از سطوح بسیار پایین می‌باشد. بر این اساس، رشد اقتصادی کشورهای پیشرفته ۴/۵ درصد و برای اقتصادهای نوظهور و در حال توسعه ۶/۶ درصد پیش‌بینی می‌شود (در مقام مقایسه، طی سال ۲۰۱۰ رشد جهانی از ۰/۱- درصد سال ۲۰۰۹ به ۵/۴ درصد افزایش یافت). رشد مجدد در سال ۲۰۲۱ به کاهش همه‌گیری در نیمه دوم سال ۲۰۲۰ بستگی دارد که امکان کاهش اقدامات مهار ویروس و بازگشت اعتماد مصرف کننده و سرمایه‌گذار را فراهم خواهد آورد. در حال حاضر، در سراسر جهان اقدامات اقتصادی قابل توجهی صورت گرفته که تمرکز آن بر تکمیل مراقبتهای سلامت عمومی، محدود نمودن فعالیت‌های اقتصادی و سیستم‌های مالی می‌باشد. پیش‌بینی بهبود بر این فرض استوار است که این اقدامات در جلوگیری از ورشکستگی گسترده شرکت‌ها، ضررهای شغلی گسترده و فشارهای سیستم مالی موثر می‌باشد. با این وجود، انتظار می‌رود سطح تولید ناخالص داخلی در پایان سال ۲۰۲۱ در بازارهای پیشرفته و در حال ظهور و اقتصادهای در حال توسعه همچنان کمتر از زمان پیش از وقوع ویروس باشد (گزارش به روز شده ژانویه ۲۰۲۰).

در خصوص قدرت بهبود نیز همانند میزان رکود، عدم اطمینان شدیدی وجود دارد. البته ممکن است بسته به همه‌گیری بیماری و شدت پیامدهای اقتصادی و مالی مرتبط با آن، برخی از این پیش‌بینی‌ها تحقق نیافته و وضعیت رشد جهانی بدتر شود (برای مثال، افزایش انقباض در سال ۲۰۲۰ و کاهش بهبود در سال ۲۰۲۱).

ریسک‌های ناشی از بدتر شدن شرایط اقتصادی

حتی پس از کاهش شدید رشد اقتصاد جهانی، ریسک چشم‌انداز همچنان نامطلوب است. ممکن است همه‌گیری از آنچه پیش‌بینی می‌شود طولانی‌تر شود. علاوه بر این، ممکن است تاثیر بحران سلامت بر فعالیت‌های اقتصادی و بازارهای مالی شدیدتر و ماندگارتر شود. البته، چنانچه درمان یا واکسن زودتر از زمان موردانتظار، کشف شود، امکان حذف فاصله‌گذاری اجتماعی و بازگشت به شرایط عادی وجود دارد.

از اوائل آوریل ۲۰۲۰ چگونگی همه‌گیری ویروس کووید ۱۹ مشخص بوده است. در صورتی که اثبات شود همه‌گیری بیش از زمان پیش‌بینی شده صندوق بین‌المللی پول باقی خواهد ماند، ممکن است تلاش‌های قابل توجه برای کاهش گسترش ویروس از نیمه اول سال نیز فراتر رود. همچنین در صورت اتمام اقدامات مهار ویروس و بازگشت افراد به شرایط عادی، ممکن است ویروس مجدداً بسرعت گسترش یابد. علاوه بر این، مناطقی که در کاهش گسترش ویروس موثر بوده‌اند، ممکن است در

معرض ابتلائات ناشی از ورود موارد جدید به این مناطق قرار گیرند. از اینرو در چنین مواردی، به کارگیری مجدد اقدامات سلامت عمومی، ممکن است طولانی‌تر شدن مدت زمان رکود از میزان پیش-بینی شده را در پی داشته باشد. با وجود اینکه تمرکز این بیماری بیشتر در اقتصادهای پیشرفته است، اما شیوع مجدد آن در بازارهای بزرگ نوظهور یا اقتصادهای در حال توسعه ممکن است مانع بهبود بیشتر شده و یا ماهیت مبهم شیوع، موجب بروز اختلالات طولانی در سفرها گردد.

بهبود اقتصاد جهانی در دوره پس از ویروس ممکن است ضعیفتر از حد انتظار باشد که دلایل آن شامل عدم قطعیت در خصوص شیوع بیماری، عدم بهبود اعتماد، تغییرات ساختاری در رفتار بنگاه‌ها و خانوار است که منجر به ایجاد اختلال در زنجیره عرضه و تضعیف تقاضای کل می‌شود. بسته به مدت زمان شیوع ویروس، ممکن است اعتماد تجاری تحت تاثیر قرار گرفته و این امر منجر به تضعیف سرمایه-گذاری و رشد اقتصادی نسبت به پیش‌بینی پایه گردد. همچنین در خصوص ابهامات مربوط به کووید ۱۹، افزایش ریسک بازارهای مالی و انقباض شرایط مالی ممکن است منجر به رکود عمیق‌تر و طولانی‌تر در تعدادی از کشورها گردد.

در خصوص موارد یاد شده سه سناریو وجود دارد. در سناریوی اول مدت زمان همه‌گیری طولانی‌تر بوده و اقدامات مربوط به مهار ویروس در تمامی کشورها به مدت ۵۰ درصد نسبت به برآورد پایه، افزایش می‌یابد. سناریوی دوم بازگشت شیوع خفیف در سال ۲۰۲۱ می‌باشد و سناریوی سوم نیز یک بیماری همه‌گیر طولانی‌مدت و اقدامات طولانی‌تر برای مهار در سال ۲۰۲۰ و همچنین شیوع مجدد در سال ۲۰۲۱ را در نظر می‌گیرد.

این سناریوها در چندین جنبه مهم با برآورد پایه متفاوت هستند که شامل وسعت تاثیر مستقیم مهار گسترش ویروس، انقباض شرایط مالی و روند تسهیل آن و مشکلات ناشی از اختلالات اقتصادی طی دوره تعطیلی می‌باشند. پیش‌بینی می‌شود تولید ناخالص داخلی جهانی به طور قابل توجهی از برآورد پایه در سناریوها انحراف یابد، این دامنه ۳ درصد کمتر از برآورد سال ۲۰۲۰ در حالت اول و ۸ درصد کمتر از برآورد پایه در حالت سوم می‌باشد. در کلیه سناریوها تولید به تدریج بهبود یافته و در میان مدت کمتر از سطح پایه باقی می‌ماند.

توسعه بازار کالا و پیش‌بینی آن

از زمان انتشار گزارش چشم‌انداز اقتصاد جهانی در اکتبر ۲۰۱۹ و همچنین پس از شیوع بیماری کووید ۱۹ در اواخر ماه ژانویه، بهای کالا به شدت کاهش یافته است. به بیانی دیگر این رویداد، روند رو به رشد بهای کالا ناشی از بهبود چشم‌انداز اقتصادی را معکوس نموده است. از زمان شیوع بیماری، قیمت انرژی و فلزات به دلیل اقدامات مهار ویروس - ابتدا در چین و سپس در سراسر دنیا- به شدت افت

نمود و به طرز چشمگیری سبب کاهش سفرها و توقف فعالیت‌های صنعتی در جهان گردید. در مارس ۲۰۲۰ با فروپاشی ائتلاف اوپک پلاس، بهای نفت باز هم کاهش یافت و این ائتلاف نتوانست به توافقی بر سر چگونگی واکنش به چشم‌انداز ضعیف تقاضای نفت برسد. میزان کاهش قیمت کالاها بسته به ۱. بخش‌ها و مناطق خاص متأثر از شیوع بیماری که از آن کالا استفاده نهایی می‌کنند و ۲. قابلیت ذخیره‌سازی کالا و کشش عرضه آن، به طرز چشمگیری متفاوت است. فروش سرمایه‌های پرریسک و روی آوردن به خرید طلا و فلزات با ارزش سبب افزایش بهای طلا گردید. شیوع این بیماری، تقاضا برای برخی از مواد اولیه کشاورزی و خوراک دام را کاهش داد؛ با این حال قیمت غلات (مانند گندم) در پی ذخیره‌سازی مصرف‌کنندگان در مناطقی که تحت تأثیر کووید ۱۹ قرار گرفته‌اند، همچنان بالاست.

کاهش بهای انرژی

با شیوع ناگهانی کووید ۱۹ و انجام اقدامات مهار بیماری، بخش حمل و نقل که بالغ بر ۶۰ درصد تقاضای نفت را تشکیل می‌دهد، به طور مستقیم تحت تأثیر این اقدامات قرار گرفته و روند صعودی بهای نفت به یکباره معکوس گردید. به طوری که در فاصله زمانی اوت ۲۰۱۹ و فوریه ۲۰۲۰، بهای نفت با ۷/۳ درصد کاهش، از ۵۷/۶۰ دلار به ۵۳/۴۰ دلار محدود و سپس در ماه مارس با ۳۹/۶ درصد کاهش به ۳۲/۳۰ دلار تنزل یافت. در مقابله با شرایط تقاضای ضعیف، ائتلاف اوپک پلاس در ۶ مارس ۲۰۲۰ شکسته شد و منجر به شدیدترین کاهش بهای یک روزه در بازار نفت از سال ۱۹۹۱ گردید. پس از رسیدن بهای نفت به حدود ۲۰ دلار تا پایان ماه مارس، با از سرگرفتن مذاکرات اوپک پلاس در اوایل ماه آوریل، قیمت نفت تا حدودی بهبود یافت.

محدودیت سفرهای خارجی و داخلی در سراسر دنیا و کاهش شدید تردد در سطح خیابانها و جاده‌ها، منجر به کاهش بی‌سابقه تقاضای نفت در سال ۲۰۲۰ - عمدتاً به دلیل افت شدید مصرف نفت در فصل دوم به میزان بیش از ۱۰ میلیون بشکه در روز که حدود ۱۰٪ کل تولید جهانی روزانه نفت است - خواهد گردید. واکنش بازار ابتدا با انباشت شدید ذخایر نفتی و کاهش داوطلبانه تولید و پس از آن در نیمه دوم سال، در قالب کاهش تولید نفت به ویژه از سوی تولیدکنندگان نفت شیل (دارای کشش قیمتی بالا) و سایر تولیدکنندگان گران‌قیمت صورت خواهد گرفت.

در بازار گاز طبیعی نیز، سیاست‌های مهار کووید ۱۹ که در اواخر ژانویه در چین اعمال شد، تقاضا را به شدت کاهش داد و سبب گردید تا برخی از خریداران چینی گاز طبیعی مایع (LNG)، واردات خود را تا هنگامی که مخازن آنها خالی نشده، متوقف سازند. در نتیجه، قیمت لحظه‌ای گاز طبیعی مایع در ماه مارس به کمتر از نرخ پایین و بی‌سابقه ۳ دلار به ازای هر میلیون واحد حرارتی بریتانیا رسید. در

ماه مارس با از سرگیری تدریجی فعالیت‌ها در چین، قیمت‌ها اندکی بهبود یافت، اما با گسترش بیماری در اروپا، بهای گاز طبیعی این منطقه نیز کاهش یافت.

از ۲۷ مارس، قراردادهای آتی نفت حاکی از افزایش قیمت نفت برنت به حدود ۴۵ دلار طی پنج سال آینده می‌باشد. بر اساس مفروضات پایه و قیمت‌های آتی، میانگین بهای سالانه ۳۴/۸۰ دلار به ازای هر بشکه در سال ۲۰۲۰ خواهد بود (کاهش ۴۳/۳ درصدی نسبت به متوسط قیمت نفت در سال ۲۰۱۹) و در سال ۲۰۲۱ متوسط بهای لحظه‌ای نفت به ۳۶/۴۰ دلار به ازای هر بشکه خواهد رسید که البته با توجه به روند غیرقابل پیش‌بینی این بیماری، عدم اطمینان در این خصوص قوت می‌یابد. با پرشدن ذخایر نفت داخلی، در کوتاه‌مدت ریسک افت قیمت وجود دارد و در میان‌مدت ریسک‌ها تعدیل خواهند شد. با مهار سریعتر کووید ۱۹ و تقویت توافق اوپک پلاس، احتمال افزایش قیمت وجود دارد. این در حالی است که بزرگترین ریسک کاهش قیمت، کاهش شدید فعالیت اقتصاد جهانی از زمان شیوع بیماری است. شکست ائتلاف اوپک پلاس و تداوم تولید نفت شیل آمریکا علی‌رغم بهای پایین نفت، سایر ریسک‌های کاهش قیمت قلمداد می‌شود.

امکان ذخیره‌سازی فلزات و کاهش محدودتر بهای فلزات، ریسک افزایش بهای مواد غذایی

در فاصله زمانی اوت ۲۰۱۹ و فوریه ۲۰۲۰، بهای فلزات پایه ۵/۵ درصد کاهش یافت و در ماه مارس نیز با ۹/۱ درصد دیگر افت قیمت مواجه گردید. تعطیلی کارخانجات چین در ماه فوریه (چین تقریباً نیمی از مصرف فلزات عمده جهان را بر عهده دارد) و پس از آن در اروپا و ایالات متحده، تقاضای فلزات صنعتی را تحت فشار قرار داده است. از زمان شیوع بیماری، ذخیره‌سازی فلزات در انبارها با تأیید بورس فلزات اصلی، به میزان قابل توجهی افزایش یافته که این خود تأثیر کاهش تقاضا بر روی قیمت‌های لحظه‌ای را تعدیل می‌نماید.

با وجود انتظار کاهش شدید فعالیت‌های صنعتی جهان، پیش‌بینی می‌شود شاخص قیمت سالانه فلزات پایه در سال‌های ۲۰۲۰ و ۲۰۲۱ به ترتیب با ۱۰/۲ و ۴/۲ درصد کاهش مواجه شود. کسادبیشتر و طولانی‌تر فعالیت اقتصادی بخش‌هایی که وابستگی شدیدی به فلزات دارند، کماکان بزرگ‌ترین ریسک کاهش بهای فلزات محسوب می‌شود، در حالی که توقف‌های سمت عرضه نیز می‌تواند ریسک افزایش قیمت را به همراه آورد.

در فاصله زمانی این گزارش با گزارش قبلی چشم‌انداز اقتصاد جهانی، شاخص بهای مواد غذایی و نوشیدنی اندکی (۰/۱ درصد) افزایش یافته که ناشی از افزایش چشمگیر بهای غلات، پرتقال، غذای دریایی و قهوه عربی می‌باشد. این در حالیست که بهای گوشت، چای، پشم و پنبه کاهش یافته است. شرایط سخت‌تر عرضه که با افزایش تقاضای جهانی تشدید شده، و اخبار مربوط به معاملات تجاری

مرحله اول ایالات متحده و چین، رشد چشمگیر بهای بسیاری از محصولات غذایی و نوشیدنی‌ها از ماه ژانویه را به همراه آورده است. اما در پی شیوع کووید ۱۹ این روند فزاینده به ویژه برای مواد خام کشاورزی مانند پنبه و پشم معکوس گردید. کاهش اخیر بهای نفت، قیمت روغن پالم، روغن سویا، شکر، و ذرت را تحت فشار (نزولی) قرار داده و چشم‌انداز تقاضا برای بیودیزل^۳ و اتانول به طرز چشمگیری نامساعدتر شده است. همچنین ذخیره‌سازی مصرف‌کنندگان در مناطق متأثر از شیوع کووید ۱۹، سبب شده تا بهای گندم، برنج، آب پرتقال و قهوه عربی در سطح بالا باقی بماند. انتظار می‌رود قیمت مواد غذایی در سال‌های ۲۰۲۰ و ۲۰۲۱ به ترتیب ۲/۶ و ۰/۴ درصد افزایش یابد. اختلال در زنجیره عرضه (احتمالاً به دلیل محدودیت‌های تجاری یا تأخیرهای مرزی)، نگرانی‌های مربوط به امنیت غذایی در مناطق متأثر از کووید ۱۹ و محدودیت‌های صادراتی برای صادرکنندگان بزرگ مواد غذایی، ریسک‌های اصلی برای افزایش بهای اقلام غذایی به شمار می‌آیند.

^۳ زیست دیزل یا بیودیزل (Biodiesel) سوختی پاک و جایگزین سوخت دیزل می باشد که از منابع طبیعی و تجزیه پذیر مانند روغن های گیاهی ساخته می شود. این سوخت سبز همانند گازوئیل و نفت در هرگونه موتور احتراقی - فشاری کارائی دارد.

"جدول پیش بینی رشد اقتصاد و حجم تجارت جهانی (%)"

	2019	Projections		Difference from January 2020 WEO Update ¹		Difference from October 2019 WEO ¹	
		2020	2021	2020	2021	2020	2021
World Output	2.9	-3.0	5.8	-6.3	2.4	-6.4	2.2
Advanced Economies	1.7	-6.1	4.5	-7.7	2.9	-7.8	2.9
United States	2.3	-5.9	4.7	-7.9	3.0	-8.0	3.0
Euro Area	1.2	-7.5	4.7	-8.8	3.3	-8.9	3.3
Germany	0.6	-7.0	5.2	-8.1	3.8	-8.2	3.8
France	1.3	-7.2	4.5	-8.5	3.2	-8.5	3.2
Italy	0.3	-9.1	4.8	-9.6	4.1	-9.6	4.0
Spain	2.0	-8.0	4.3	-9.6	2.7	-9.8	2.6
Japan	0.7	-5.2	3.0	-5.9	2.5	-5.7	2.5
United Kingdom	1.4	-6.5	4.0	-7.9	2.5	-7.9	2.5
Canada	1.6	-6.2	4.2	-8.0	2.4	-8.0	2.4
Other Advanced Economies ²	1.7	-4.6	4.5	-6.5	2.1	-6.6	2.2
Emerging Market and Developing Economies	3.7	-1.0	6.6	-5.4	2.0	-5.6	1.8
Emerging and Developing Asia	5.5	1.0	8.5	-4.8	2.6	-5.0	2.3
China	6.1	1.2	9.2	-4.8	3.4	-4.6	3.3
India ³	4.2	1.9	7.4	-3.9	0.9	-5.1	0.0
ASEAN-5 ⁴	4.8	-0.6	7.8	-5.4	2.7	-5.5	2.6
Emerging and Developing Europe	2.1	-5.2	4.2	-7.8	1.7	-7.7	1.7
Russia	1.3	-5.5	3.5	-7.4	1.5	-7.4	1.5
Latin America and the Caribbean	0.1	-5.2	3.4	-6.8	1.1	-7.0	1.0
Brazil	1.1	-5.3	2.9	-7.5	0.6	-7.3	0.5
Mexico	-0.1	-6.6	3.0	-7.6	1.4	-7.9	1.1
Middle East and Central Asia	1.2	-2.8	4.0	-5.6	0.8	-5.7	0.8
Saudi Arabia	0.3	-2.3	2.9	-4.2	0.7	-4.5	0.7
Sub-Saharan Africa	3.1	-1.6	4.1	-5.1	0.6	-5.2	0.4
Nigeria	2.2	-3.4	2.4	-5.9	-0.1	-5.9	-0.1
South Africa	0.2	-5.8	4.0	-6.6	3.0	-6.9	2.6
<i>Memorandum</i>							
European Union ⁵	1.7	-7.1	4.8	-8.7	3.1	-8.8	3.1
Low-Income Developing Countries	5.1	0.4	5.6	-4.7	0.5	-4.7	0.4
Middle East and North Africa	0.3	-3.3	4.2	-5.9	1.2	-6.0	1.2
World Growth Based on Market Exchange Rates	2.4	-4.2	5.4	-6.9	2.6	-6.9	2.6
World Trade Volume (goods and services)	0.9	-11.0	8.4	-13.9	4.7	-14.2	4.6
Imports							
Advanced Economies	1.5	-11.5	7.5	-13.8	4.3	-14.2	4.2
Emerging Market and Developing Economies	-0.8	-8.2	9.1	-12.5	4.0	-12.5	4.0
Exports							
Advanced Economies	1.2	-12.8	7.4	-14.9	4.4	-15.3	4.3
Emerging Market and Developing Economies	0.8	-9.6	11.0	-13.7	6.8	-13.7	6.6
Commodity Prices (US dollars)							
Oil ⁶	-10.2	-42.0	6.3	-37.7	11.0	-35.8	10.9
Nonfuel (average based on world commodity import weights)	0.8	-1.1	-0.6	-2.8	-1.2	-2.8	-1.9
Consumer Prices							
Advanced Economies	1.4	0.5	1.5	-1.2	-0.4	-1.3	-0.3
Emerging Market and Developing Economies ⁷	5.0	4.6	4.5	0.0	0.0	-0.2	0.0
London Interbank Offered Rate (percent)							
On US Dollar Deposits (six month)	2.3	0.7	0.6	-1.2	-1.3	-1.3	-1.5
On Euro Deposits (three month)	-0.4	-0.4	-0.4	0.0	0.0	0.2	0.2
On Japanese Yen Deposits (six month)	0.0	-0.1	-0.1	0.0	-0.1	0.0	0.1

"جدول پیش‌بینی شاخص‌های اقتصادی منطقه خاورمیانه و آسیای مرکزی (%)"

	Real GDP			Consumer Prices ¹			Current Account Balance ²			Unemployment ³		
	2019	Projections		2019	Projections		2019	Projections		2019	Projections	
		2020	2021		2020	2021		2020	2021		2020	2021
Middle East and Central Asia	1.2	-2.8	4.0	8.5	8.4	8.7	0.4	-5.7	-4.6	...	...	...
Oil Exporters⁴	-0.2	-3.9	4.6	7.5	7.6	8.1	2.4	-5.8	-4.5	...	...	...
Saudi Arabia	0.3	-2.3	2.9	-1.2	0.9	2.0	6.3	-3.1	-3.4	...	...	...
Iran	-7.6	-6.0	3.1	41.1	34.2	33.5	-0.1	-4.1	-3.4	13.6	16.3	16.7
United Arab Emirates	1.3	-3.5	3.3	-1.9	-1.0	1.5	7.4	1.5	4.1	...	...	...
Iraq	3.9	-4.7	7.2	-0.2	0.8	1.0	-1.2	-21.7	-14.1	...	...	...
Algeria	0.7	-5.2	6.2	2.0	3.5	3.7	-9.6	-18.3	-17.1	11.4	15.1	13.9
Kazakhstan	4.5	-2.5	4.1	5.2	6.9	6.8	-3.6	-6.8	-5.5	4.8	7.8	5.8
Qatar	0.1	-4.3	5.0	-0.6	-1.2	2.4	2.4	-1.9	-1.8	...	...	...
Kuwait	0.7	-1.1	3.4	1.1	0.5	2.3	8.9	-10.2	-7.8	...	...	...
Oman	0.5	-2.8	3.0	0.1	1.0	3.4	-5.2	-14.2	-11.1	...	...	...
Azerbaijan	2.3	-2.2	0.7	2.6	3.3	3.2	9.2	-8.2	-3.7	5.0	5.0	5.0
Turkmenistan	6.3	1.8	6.4	5.1	8.0	6.0	5.1	-1.4	-0.4	...	...	...
Oil Importers⁵	3.7	-0.8	2.9	10.4	9.9	9.7	-5.5	-5.4	-4.7	...	...	...
Egypt	5.6	2.0	2.8	13.9	5.9	8.2	-3.6	-4.3	-4.5	8.6	10.3	11.6
Pakistan	3.3	-1.5	2.0	6.7	11.1	8.0	-5.0	-1.7	-2.4	4.1	4.5	5.1
Morocco	2.2	-3.7	4.8	0.0	0.3	1.3	-4.1	-7.8	-4.3	9.2	12.5	10.5
Uzbekistan	5.6	1.8	7.0	14.5	12.6	10.6	-5.6	-9.4	-6.4	...	...	...
Sudan	-2.5	-7.2	-3.0	51.0	81.3	91.1	-14.9	-15.2	-11.8	22.1	25.0	22.0
Tunisia	1.0	-4.3	4.1	6.7	6.2	4.9	-8.8	-7.5	-8.1	14.9	...	...
Jordan	2.0	-3.7	3.7	0.3	0.2	1.6	-2.8	-5.8	-5.3	19.1	...	...
Lebanon	-6.5	-12.0	...	2.9	17.0	...	-20.6	-12.6	...	...	...	...
Afghanistan	3.0	-3.0	4.5	2.3	4.7	4.5	8.6	4.9	5.8	...	...	...
Georgia	5.1	-4.0	3.0	4.9	4.6	3.7	-5.1	-10.5	-6.9	11.6	...	...
Tajikistan	7.5	1.0	5.5	7.8	8.1	6.9	-3.3	-7.7	-4.5	...	...	...
Armenia	7.6	-1.5	4.8	1.4	0.8	2.0	-8.2	-8.6	-7.2	17.7	19.0	18.4
Kyrgyz Republic	4.5	-4.0	8.0	1.1	10.6	7.2	-9.1	-16.6	-11.0	6.6	6.6	6.6
<i>Memorandum</i>												
Caucasus and Central Asia	4.8	-1.0	4.7	6.8	7.7	6.9	-1.6	-7.2	-5.0	...	...	...
Middle East, North Africa, Afghanistan, and Pakistan	0.7	-3.1	3.9	8.7	8.5	8.9	0.6	-5.5	-4.5	...	...	...
Middle East and North Africa	0.3	-3.3	4.2	9.0	8.2	9.1	1.0	-6.0	-4.8	...	...	...
Israel ⁶	3.5	-6.3	5.0	0.8	-1.9	0.5	3.5	3.5	3.2	3.8	12.0	7.6
Maghreb ⁷	1.9	-6.2	9.3	2.2	3.5	3.8	-6.8	-12.6	-11.0	...	...	...
Mashreq ⁸	4.7	1.0	2.6	12.4	6.0	8.0	-5.8	-5.4	-5.2	...	...	...